

Deventer verhaal eind jaren '60.

Bernard Duimel, wethouder van Deventer

(Allard van Lenthe, juni 2018)

Ik heb in de Deventer binnenstad op elke hoek van de straat wel een verhaal. In veel van die verhalen valt de naam van Bernard Duimel. Weinig mensen hebben zo hun stempel op de stad, de cultuur en het onderwijs gedrukt als hij.

Wanneer ik in juni 2018 bij hem aan zijn sterfbed zit, halen we herinneringen op aan onze samenwerking in het Jongerencentrum De Zambar (1969), zijn entree in de politiek (1970) en zijn jaren als wethouder Onderwijs en Cultuur (1980-1990).

'Ik had burgemeester willen worden!' zegt hij. 'Ik had de eerste homo-burgemeester willen worden, maar dat zat er niet in!'

We leren elkaar kennen in het jongerenwerk. Bernard start een jongerencentrum annex poppodium in een voormalig clubhuis op de hoek van de Brink en de Menstraat en ik neem zijn werk na een jaar van hem over.

Bernard is een dertiger, is getrouwd en heeft twee kinderen.

In 1970 maakt hij dubbele axel in zijn leven: 1. hij bekeert zich tot de herenliefde en 2. hij gaat de politiek in.

Over zijn bekering tot de herenliefde doet hij niet geheimzinnig. Hij verhuist van Borgele naar het Bergkwartier en loopt gearmd met vriendjes door de stad.

Ik hoor hem tegen iemand zeggen: 'Ik van de verkeerde kant? En u van de goede kant zeker? Nou gefeliciteerd!'

Nieuw Links in de PvdA

Eind '60 begin '70 leeft de politiek op: het activisme neemt toe, D'66 wordt opgericht en binnen de PvdA ontstaat een Nieuw Links-beweging.

In Deventer bestaat de PvdA-Nieuw Links-beweging uit een groep van dertig kunstenaars, welzijnswerkers en docenten. Onder aanvoering van Stef Huis in 't Veld.

Deze groep heeft kritiek op het gevoerde onderwijs en cultuurbeleid en op de verpaupering van de monumentale binnenstad.

De PvdA-afdeling Deventer krijgt te maken met een flinke aanwas van leden en op een PvdA-ledenvergadering op 24 februari 1970 komen er vijf nieuwlichters op verkiesbare plaatsen op de lijst van kandidaat-gemeenteraadsleden te staan. Het zijn Stef Huis 't Veld, Willem van Gent, Jacques Magendans, Jan Slijkhuis en Bernard Duimel.

Ik help Bernard bij een verkiezingsactie in jongerencafés en dancings. De actie heet 'Neem mee: een PvdA-raadslid als gastdj'.

Bernard houdt alleen van klassiek en Gregoriaans. Maar voor de goede zaak draait hij Bob Dylan ('De tijden veranderen'), Bots ('Zeven dagen lang') en de Internationale ('He joh, ze houden je eronder!')

'All you need is love' draagt hij op aan alle lieve jongens aan de bar. En de ideologie van de

PvdA vat hij samen met de Latijnse spreuk 'Ecequam bonus et quan cundum Habitau fraters in cum'. Zie toch eens hoe heerlijk het is om als broeders bij elkaar te zijn!

Het raadslid Jo Jurgens is er ook bij. Hij zegt: 'Duimel is de eerste arbeider, die latijn spreekt!' Jurgens bedoelt het niet misprijzend, hij is gewoon verbaasd.

De eerste arbeider die Latijn spreekt, de eerste Deventer homo, nieuwlichter en cultuurfreak, je zou zeggen: Bernard Duimel is bij de PvdA een vreemde eend in de bijt. Maar dat is niet zo.

Hij ligt goed bij de PvdA-achterban, hij is kind aan huis in de Rivierenwijk en in het Rode Dorp. Wanneer de gemeente iets te verhapstukken heeft met woonwagewoners of hooligans, weet Bernard Duimel één en ander in goede banen te leiden. Hij kent z'n pappenheimers.

Daar komt bij: de PvdA-bijt is sterk veranderd. Het is niet alleen de partij van de arbeiders, het is ook de partij van de Rode Vrouwen, van de milieuactivisten, van de krakersbeweging, van de kinderopvang, van de creativiteitscentra en van de volwasseneneducatie.

Een politicus die ergens voor staat

In 1980 word ik ambtenaar kunst en cultuur en ben ik de rechterhand van de wethouder Onderwijs en Cultuur.

Er is veel te doen: de volwasseneneducatie en het bibliotheekwerk zitten in de lift, de Bergkerk wordt als expositiecentrum in gebruik genomen, het stadhuis wordt gerenoveerd, het Noorderbergkwartier wordt opgeknapt en Theater Bouwkunde, het Filmhuis Roggestraat, het OJC Het Burgerweeshuis, de Kunstuitleen en het Creativiteitscentrum komen van de grond.

De gemeente maakt er geld voor vrij.

De wethouder Onderwijs en Cultuur wrijft de Schouwburgdirecteur Wiebe Brandsma onder de neus dat deze niet moet denken, dat de Schouwburg er alleen voor de rijken is. 'De Schouwburg is er ook voor kinderen en jongeren, voor de jazz en voor de popmuziek.'

'En als de Schouwburg niks aan kinderen en jongeren, jazz en popmuziek wil doen, meneer Duimel?', vraagt Wiebe Brandsma.

'Dan herschikt de gemeente de Schouwburgsubsidie naar de Bouwkunde, het Burgerweeshuis en het Filmhuis!'

Dat gebeurt.

Bernard Duimel is een bestuurder die ergens voor staat; die een plan trekt en die de meerderheid van de gemeenteraad over de streep krijgt. Ook voor veranderingen die in kleine kring beginnen.

Hij weet wat hij wil en hij beheerst een scala aan strategieën om zijn doel te bereiken: hij kan smeken, charmeren, dreigen, bluffen en negeren. Hoe het uit komt.

In een vergadering van Nieuw Links tegen PvdA-wethouder Trijn van Weeperen, komt het Van Weeperen min of meer toevallig de vergaderruimte binnen. Iedereen valt stil.

Alleen Bernard niet. Bernard gaat staan, biedt haar een stoel aan en zegt: 'Kom er bij, beste mevrouw, we hebben het net over u.'

Even daarvoor is Trijn van Weeperen 'dat verschrikkelijke mens'. Nu is het 'beste mevrouw.'

Op een vergadering van een raadscommissie Cultuur ontnemt Bernard 'zijn beste vriend'

raadslid Stef Huis in 't Veld het woord.

Kwaad loopt Stef het ene na het andere rondje om de vergadertafel, want dat kan de voorzitter hem niet verbieden.

Bernard houdt het aantal rondjes bij en aan het eind van de vergadering zegt hij tegen de notulist: 'Wilt u in het verslag opnemen, dat de heer Huis in 't Veld als bijdrage aan de vergadering 42 rondjes om de tafel heeft gelopen?'

Rijksdiensten

Voor de renovaties van de Bergkerk, het Stadhuiskwartier en Buiten Noorderberg ligt hij jarenlang als een amechtige hond voor de deuren van de Rijksdienst voor Monumentenzorg en het ministerie van Volkshuisvesting. Hij weet: daar komt het geld vandaan, ik moet er als de kippen bij zijn!

Ik ben er toevallig bij wanneer wethouder Duimel een telefoongesprek heeft met een topfunctionaris van het Ministerie van Onderwijs.

Er moet bij Onderwijs op stel en sprong een keuze worden gemaakt voor een Pedagogische Academie in Apeldoorn of in Deventer.

Apeldoorn heeft moeite met het vinden van een geschikte locatie. Hoe zit het in Deventer?

'In Deventer staat een grote school aan de Ceintuurbaan leeg' zegt Bernard. 'Vijf minuten van het station en met een grote parkeerplaats. ... Voor duizend studenten? Ja voor 1000 studenten. Ik laat je alles over die school sturen. ... Dat heb je dan morgen. Of kom hier zelf een keer kijken...Jaaa! Eten we wat!'

Na afloop van het gesprek zegt hij: 'Larenstein zit nog in die school aan de Ceintuurbaan. Nou ja, dat lossen we later op!'

De Pedagogische Academie van de Stedendriehoek komt in Deventer.

Als waarnemend burgemeester maakt Bernard Duimel naam met het opheffen van een menselijke blokkade van het militaire treinverkeer. Terwijl de NS en Defensie een strenge en straffe aanpak van de blokkade eisen, gaan de waarnemend burgemeester en de hoofdcommissaris van de gemeentepolitie met de activisten in gesprek. 'Ik ken je wel. Je moeder maakt zich zorgen over je. Ik begrijp jullie wel, maar jullie moeten ophouden, ik krijg er last mee. Als je blijft zitten, wordt je opgepakt en zit je een poos vast. Jammer van de tijd man!'

Tegen de hoofdcommissaris zegt hij: 'Straks krijgen ze een erelintje voor hun moedige verzet en dat moet ik dan uitreiken. Kan ik ze nu toch niet laten oppakken!'

Zo halen we op onze afscheidsavond herinneringen op aan zijn politieke jaren. Bernhard knapt er zienderogen van op,

Wanneer ik wegga en hem beterschap wens zegt hij: 'Onkruid vergaat niet!'

Maar onkruid vergaat ook.